

III

(Euroopan unionista tehtyä sopimusta soveltamalla annetut säädökset)

EUROOPAN UNIONISTA TEHDYN SOPIMUKSEN VI OSASTOA SOVELTAMALLA ANNETUT SÄÄDÖKSET

NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS 2009/905/YOS,

tehty 30 päivänä marraskuuta 2009,

laboratoriotoimintaa harjoittavien rikosteknisten palvelujen tarjoajien akkreditoinnista

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 30 artiklan 1 kohdan a ja c alakohdan sekä 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon Ruotsin kuningaskunnan ja Espanjan kuningaskunnan aloitteen ⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan unioni on asettanut tavoitteekseen pitää yllä ja kehittää unionia vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvana alueena; korkea turvallisuuden taso on määrä varmistaa jäsenvaltioiden välisellä yhteisellä toiminnalla poliisiyhteistyössä ja oikeudellisessa yhteistyössä rikosasioissa.
- (2) Tämä tavoite on määrä saavuttaa ehkäisemällä ja torjumalla rikollisuutta jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten tiiviimmän yhteistyön avulla kunnioittaen samalla ihmisoikeuksiin, perusvapauksiin ja oikeusvaltioon liittyviä periaatteita ja sääntöjä, joihin unioni perustuu ja jotka ovat yhteisiä jäsenvaltioille.
- (3) Rikoksia ja rikollista toimintaa koskevien tietojen ja tiedustelutietojen vaihto on ratkaisevan tärkeää, jotta lainvalvontaviranomaiset voivat tuloksellisesti ehkäistä, paljastaa ja tutkia rikoksia tai rikollista toimintaa. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 30 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukainen yhteinen toiminta poliisiyhteistyön alalla edellyttää asiaa koskevien tietojen käsittelyä, jossa olisi otettava huomioon asianmukaiset henkilötietojen suoja koskevat säännökset.

(4) Tehostettu tietojenvaihto rikosteknisistä todisteista ja yhdestä jäsenvaltiosta saatujen todisteiden lisääntynyt käyttö toisen jäsenvaltion oikeudellisissa menettelyissä korostaa tarvetta vahvistaa yhteiset standardit rikosteknisten palvelujen tarjoajille.

(5) Jäsenvaltiossa suoritetuista rikosteknisistä menettelyistä peräisin oleviin tietoihin voi nykyään liittyä toisessa jäsenvaltiossa epävarmuutta sen osalta, miten kohdetta on käsitelty, mitä menetelmiä on käytetty ja miten tuloksia on tulkittu.

(6) Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden lujittamiseen Euroopan unionissa tähtäävän Haagin ohjelman toteuttamiseksi laaditun neuvoston ja komission toimintasuunnitelman ⁽²⁾ 3.4 kohdan h alakohdassa jäsenvaltiot korostivat tarvetta yhdenmukaistaa rikosteknisten laboratoriodien laatustandardit vuoteen 2008 mennessä.

(7) On erityisen tärkeää ottaa käyttöön yhteiset standardit rikosteknisten palvelujen tarjoajille, kun ne liittyvät arkaluonteisiin henkilötietoihin kuten DNA-tunnisteisiin ja sormenjälkitietoihin.

(8) Rajatylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin ja rajatylittävän rikollisuuden torjumiseksi tehdyn päätöksen 2008/615/YOS täytäntöönpanosta 23 päivänä kesäkuuta 2008 tehdyn neuvoston päätöksen 2008/616/YOS ⁽³⁾ 7 artiklan 4 kohdan nojalla jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet, joilla taataan muiden jäsenvaltioiden saataville asetettujen tai niille vertailua varten lähetettyjen DNA-tunnisteiden eheys ja varmistetaan, että nämä toimenpiteet ovat kansainvälisten standardien, esimerkiksi standardin EN ISO/IEC 17025 (testaus- ja kalibrointilaboratorioiden pätevyyden yleiset vaatimukset), jäljempänä 'EN ISO/IEC 17025 standardi', mukaisia.

⁽¹⁾ EUVL C 174, 28.7.2009, s. 7.

⁽²⁾ EUVL C 198, 12.8.2005, s. 1.

⁽³⁾ EUVL L 210, 6.8.2008, s. 12.

- (9) DNA-tunnisteita ja sormenjälkitietoja ei käytetä ainoastaan rikosoikeudellisissa menettelyissä, vaan ne ovat ensisijaisen tärkeitä myös uhrien tunnistamisessa erityisesti katastrofien jälkeen.
- (10) Laboratoriotointia harjoittavien rikosteknisten palvelujen tarjoajien akkreditointi on tärkeä askel kohti turvallisempaa ja tehokkaampaa rikosteknisten tietojen vaihtoa Euroopan unionissa.
- (11) Akkreditoinnin myöntää kansallinen akkreditointielin, jolla on yksinomainen pätevyys arvioida, täyttääkö laboratorio yhdenmukaistettujen standardien mukaiset vaatimukset. Akkreditointielin käyttää valtiolle kuuluvaa julkista valtaa. Tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista 9 päivänä heinäkuuta 2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 765/2008⁽¹⁾ sisältää yksityiskohtaisia säännöksiä tällaisten kansallisten akkreditointielinten toimivallasta. Kyseisen asetuksen 7 artiklassa muun muassa säännellään rajat ylittävää akkreditointia tapauksissa, joissa akkreditointia voidaan pyytää joltain toiselta kansalliselta akkreditointielimeltä.
- (12) Se, että ei ole sopimusta yhteisen akkreditointistandardin soveltamisesta tieteellisten todisteiden analysointiin, on puute, joka olisi korjattava; sen vuoksi on tarpeen hyväksyä oikeudellisesti sitova väline kaikkien laboratoriotointia harjoittavien rikosteknisten palvelujen tarjoajien akkreditoinnista. Akkreditointi tarjoaa tarvittavat takeet siitä, että laboratoriotointia tapahtuu asiaankuuluvien kansainvälisten standardien ja erityisesti EN ISO/IEC 17025 -standardin sekä asiaankuuluvien sovellettavien suuntaviivojen mukaisesti.
- (13) Akkreditointistandardi antaa kullekin jäsenvaltiolle mahdollisuuden halutessaan edellyttää täydentäviä standardeja laboratoriotoinnin osalta lainkäyttövaltaansa kuuluvalla alueella.
- (14) Akkreditointi auttaa luomaan keskinäistä luottamusta käytettyjen analyttisten perusmenetelmien pätevyyteen. Akkreditointi ei kuitenkaan määrää, mitä menetelmiä pitäisi käyttää, vaan siinä edellytetään ainoastaan, että käytetty menetelmä on tarkoitukseensa sopiva.
- (15) Kaikki toimenpiteet, jotka toteutetaan muualla kuin laboratoriossa, jäävät tämän puitepäätöksen soveltamisalan ulkopuolelle. Soveltamisalan ulkopuolelle jäävät esimerkiksi sormenjälkitietojen ottaminen, tapahtuma- tai rikospaikalla toteutetut toimenpiteet tai muualla kuin laboratorioissa tehdyt rikostekniset analyysit.
- (16) Tämän puitepäätöksen tarkoituksena ei ole yhdenmukaistaa rikosteknisten todisteiden oikeudellista arviointia koskevia kansallisia sääntöjä.

- (17) Tämä päätös ei vaikuta kansallisesti sovellettavien sääntöjen mukaisesti vahvistettuun, ennen tämän päätöksen täytäntöönpanoa harjoitetun laboratoriotoinnin tulosten pätevyyteen, vaikka rikosteknisten palvelujen tarjoaja ei olisi ollut akkreditoitu EN ISO/IEC 17025 -standardin mukaiseksi,

ON TEHNYT TÄMÄN PUITEPÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tavoite

1. Tämän puitepäätöksen päämääränä on varmistaa, että rikosten torjunnasta, paljastamisesta ja tutkinnasta vastaavat viranomaiset tunnustavat akkreditoitujen rikosteknisten palvelujen tarjoajien yhdessä jäsenvaltiossa harjoittaman laboratoriotoinnin tulosten olevan yhtä luotettavia kuin EN ISO/IEC 17025 -standardin mukaisiksi akkreditoitujen rikosteknisten palvelujen tarjoajien missä tahansa muussa jäsenvaltiossa harjoittaman laboratoriotoinnin tulokset.
2. Tämä päämäärä saavutetaan varmistamalla, että kansallinen akkreditointielin hyväksyy laboratoriotointia harjoittavat rikosteknisten palvelujen tarjoajat EN ISO/IEC 17025 -standardin mukaisiksi.

2 artikla

Soveltamisala

Tätä puitepäätöstä sovelletaan laboratoriotointaan, jonka tuloksena on

- a) DNA-tunnisteita ja
- b) sormenjälkitietoja.

3 artikla

Määritelmät

Tässä puitepäätöksessä tarkoitetaan

- a) 'laboratoriotoinnalla' kaikkia toimenpiteitä, jotka toteutetaan laboratoriossa etsittäessä esineestä jälkiä ja otettaessa niitä talteen sekä rikosteknisiä todisteita kehitettäessä, analysoitaessa ja tulkittaessa asiantuntijalausuntojen antamiseksi tai rikosteknisten todisteiden vaihtamiseksi;
- b) 'laboratoriotoinnin tuloksilla' analyttisiä tuloksia ja niihin suoraan liittyviä tulkintoja;
- c) 'rikosteknisten palvelujen tarjoajalla' julkisia tai yksityisiä organisaatioita, jotka harjoittavat rikosteknistä laboratoriotointia toimivaltaisen lainvalvontaviranomaisen tai oikeusviranomaisen pyynnöstä;

⁽¹⁾ EUVL L 218, 13.8.2008, s. 30.

- d) 'kansallisella akkreditointielimellä' jäsenvaltion ainoa elintä, joka suorittaa akkreditointia käyttäen valtiolle kuuluvaa julkista valtaa asetuksen (EY) N:o 765/2008 mukaisesti;
- e) 'DNA-tunnisteella' kirjain- tai numerokoodia, joka esittää ihmisen analysoidun DNA-näytteen koodaamattoman osan tunnistamisen mahdollistavia ominaisuuksia eli erityistä molekyyliarakennetta DNA:n eri kohdissa (loci);
- f) 'sormenjälkitiedoilla' sormenjälkikuvia, kuvia sormenjälkien latenteista, kämmenjäljistä ja kämmenjälkien latenteista sekä tällaisten kuvien mallineita (koodatut pienet yksityiskohdat).

4 artikla

Akkreditointi

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallinen akkreditointielin akkreditoi niiden laboratoriotoimintaa harjoittavat rikosteknisten palvelujen tarjoajat EN ISO/IEC 17025 -standardin mukaisesti.

5 artikla

Tulosten tunnustaminen

1. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että sen kansalliset rikosten torjunnasta, paljastamisesta ja tutkinnasta vastaavat viranomaiset tunnustavat muissa jäsenvaltioissa laboratoriotoimintaa harjoittavien akkreditoitujen rikosteknisten palvelujen tarjoajien tulosten olevan yhtä luotettavia kuin sen omien laboratoriotoimintaa harjoittavien, EN ISO/IEC 17025 -standardin mukaisiksi akkreditoitujen rikosteknisten palvelujen tarjoajien tulokset.
2. Tämä puitepäättös ei vaikuta todisteiden oikeudellista arviointia koskeviin kansallisiin sääntöihin.

6 artikla

Kustannukset

1. Kukin jäsenvaltio vastaa tästä puitepäättöksestä aiheutuvista julkisista kuluista kansallisten järjestelyjen mukaisesti.
2. Komissio tutkii mahdollisuuksia antaa rahoitustukea Euroopan unionin yleisestä talousarviosta kansallisille ja kansain-

välisille hankkeille, joilla on tarkoitus edesauttaa tämän puitepäättökseen täytäntöönpanoa, muun muassa kokemusten vaihtoa, tietotaidon levittämistä ja pätevyyden testaamista varten.

7 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet DNA-tunnisteita koskevien tämän puitepäättökseen säännösten noudattamiseksi viimeistään 30 päivänä marraskuuta 2013.
2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sormenjälkitietoja koskevien tämän puitepäättökseen säännösten noudattamiseksi viimeistään 30 päivänä marraskuuta 2015.
3. Jäsenvaltioiden on viimeistään 30 päivänä toukokuuta 2016 toimitettava neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle kirjallisina ne säännökset, joilla jäsenvaltioiden tästä puitepäättöksestä aiheutuvat velvoitteet saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä.
4. Komissio toimittaa 3 kohdassa tarkoitettujen tietojen ja jäsenvaltioiden pyydetessä toimittamien muiden tietojen pohjalta neuvostolle ennen 1 päivää heinäkuuta 2018 kertomuksen tämän puitepäättökseen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta.
5. Neuvosto arvioi vuoden 2018 loppuun mennessä, missä määrin jäsenvaltiot ovat noudattaneet tätä puitepäättöstä.

8 artikla

Voimaantulo

Tämä puitepäättös tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä 30 päivänä marraskuuta 2009.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

B. ASK